

HET ROOD KLOOSTER

ER WAS EENS ...

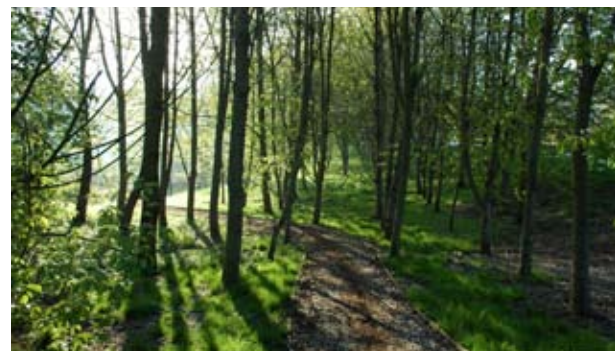
Het verhaal begint rond 1359. Kluzenaar Egide Olivier woonde in het Zoniënwoud. Samen met kanunnik Guillaume Daniels van de Sint-Goedelekerk vatte hij het plan op om op die plaats een klein klooster te bouwen. In geschriften wordt dit reeds vlug aangeduid als het «Rooclooster» of «Roede cloester». Van waar die benaming? Sommigen vermoeden dat een roodkleurige mortel werd gebruikt om de muren te bepleisteren, een mengsel van fijngestampte dakpannen en bakstenen. Maar er is ook een andere verklaring mogelijk: het voorvoegsel «roo» of «rode» (van het Nederlandse werkwoord «rooien» – uitgraven, uittrekken) zou erop wijzen dat het klooster werd gebouwd op een ontgonnen («gerooid») plek in het bos. Het klooster breidde zich snel uit en in 1369 werd het eerste altaar van de kapel gewijd. De eerste steenlegging voor de kerk gebeurde in 1381. En de hertogin van Brabant schonk het klooster de gronden en vijvers in de buurt.

De priorij kende een bewogen geschiedenis. Na een plundering in 1572 werden ingrijpende restauratiewerken uitgevoerd. Ook de aanleg van de Tervuurse steenweg en de Waverse steenweg veroorzaakte ernstige schade. Het edict van Jozef II in 1784 ontbond de contemplatieve orden en twee jaar later werd het klooster verkocht. In 1834 legde een brand de kerk, gewijd aan de Heilige Paulus, volledig in as. Niettemin bleef een deel van de historische gebouwen overeind. In de loop der jaren vestigden zich op de site achtereenvolgens een spinnerij, een ververij, een steenhouwerij en een herberg. In 1910 kwam het gebouw in handen van de Staat, die het in 1959 klasseerde als «beschermd gebouw».

EEN VERZAMELPUNT VOOR KUNSTENAARS

De vijftiende-eeuwse schilder Hugo van der Goes is waarschijnlijk de beroemdste kunstenaar die zich liet inspireren door de rust en de pracht van het Rood Klooster. Maar hij was zeker niet de enige. Aan het einde van de negentiende eeuw plantte Jean-Baptiste Degreeef zijn schildersezel op het terrein. Overweldigd door de rust van het domein, legde hij er de basis van een eigen Belgisch impressionisme. Hij deed dat met zoveel succes dat een hele reeks landschapsschilders zijn voorbeeld volgde en zich liet inspireren door het uitzonderlijke lichtspel dat de omgeving een magische kracht geeft.

VANDAAG ...

- Gelegen aan de rand van het Zoniënwoud, is het Rood Klooster een oase van rust en natuurpracht, met zijn vijf vijvers, zijn moerassen en zijn natuurreservaat. Om dit in stand te houden, is evenwel een harmonieus totaalbeheer nodig.
- Voor de herwaardering van de site werd niet enkel uitgegaan van een grondige historische en architecturale studie, maar speelt ook het natuurlijk kader een belangrijke rol. Dit blijkt duidelijk uit een overzicht van de al uitgevoerde en geplande werken :

- Uitgebreide archeologische opgravingen werden uitgevoerd langsheen de omheiningmuur, op de plaats van de voormalige brouwerij, de ziekenzaal, de kerk, de ondergrondse koker van de beek, het gastenkwartier, de molen en – zeer recent – ter hoogte van het klooster zelf, de visvijvers en de fontein.
- De voorbereidende werken voor de restauratie van de omheiningmuur dateren van 2003-2004 (eerste fase: grondwerken, bestrating en bouw van een nieuwe brug). Het symbolische belang van de omheiningmuur, nl. de afbakening van het sacrale terrein van het klooster, verklaart waarom de werken het gesloten karakter ervan willen herstellen. De nog bestaande delen van de muur worden gerestaureerd, de ontbrekende stukken worden opnieuw opgetrokken en de vier historische ingangen van het domein worden hertekend in functie van hun belang. Deze restauratie van de omheiningmuur (tweede fase) maakt deel uit van de plannen op korte termijn (2006-2007).
- Het uitdunnen van de vegetatie, het ruimen van slib en herprofilieren van de oevers van de kleine 'Lange Grachtvijver' (vijver nr. 4), het reinigen van de koker van de Rood Kloosterbeek en verbeteringswerken in de speeltuin werden reeds uitgevoerd. Ook de Rokloosterstraat kreeg een nieuwe asfaltlaag.
- De aanleg van tuinen en de restauratie van de portierswoning en de priorij worden op korte termijn gepland (2006-2007). De restauratie en renovatie is gebaseerd op de toestand aan het eind de 18de eeuw toen het klooster afgeschafte werd, de referentieperiode waarover heel wat documentatie bestaat. In een eerste fase van de tuinaanleg komen voornamelijk bestratingen en de nutsvoorzieningen aan bod. Niet alleen een functionele verbetering, maar ook om beter aan te sluiten bij de historische achtergrond.

De uiteindelijke bedoeling is de ruimte zo in te richten dat de aantrekkelijkheid en de rijkdom van het seculair verleden zich harmonieus vermengen zodat de wandelaar er kan genieten van een aangename verpozing.

WAT VALT ER TE BEKIJKEN?

Op de resten van de vroegere zandsteengroeve ontwikkelde zich een plantenrijkdom die typisch is voor kalkrijke gronden met zuidelijke oriëntatie, merkwaardig en uniek voor het Zoniënwoud: belladonna, ruig klokje (Campanula trachelium), liguster, en zelfs enkele zeldzame en onopvallende orchideeën.

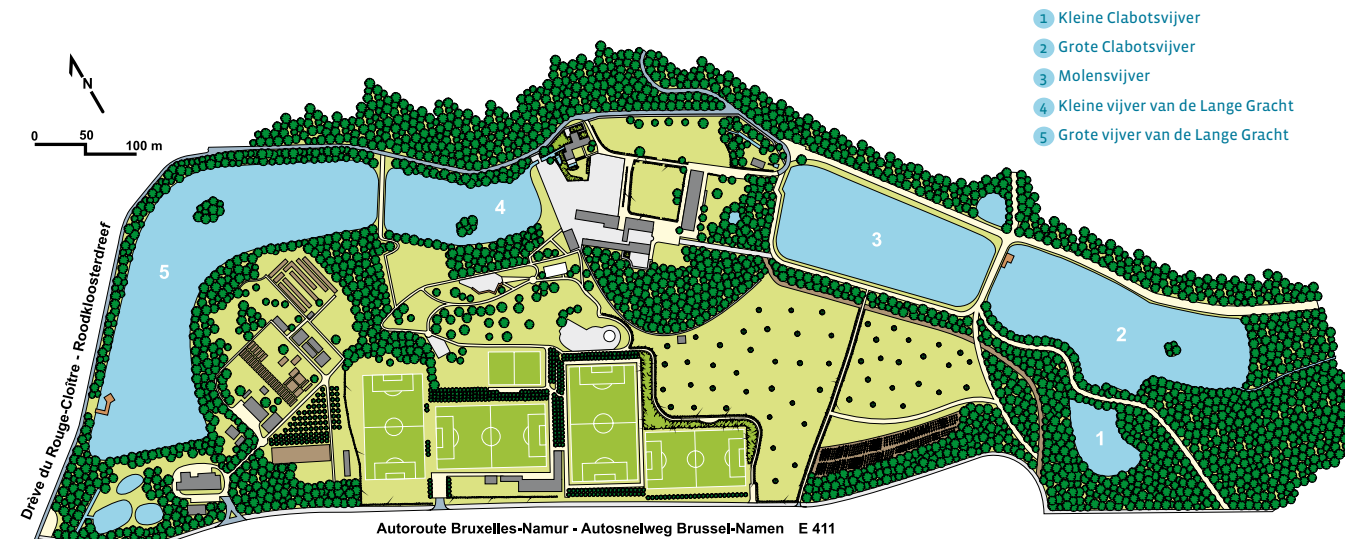

Een moerassig elzenbosje staat op de plaats van een oude, opgevoelde vijver; het wordt door een groot aantal grachten doorkruist, en ligt bezaaid met sprokkelhout. Dit is een milieu dat uitermate geschikt is voor een zeer gediversifieerde fauna en flora.

Er leeft ook een relatief rijke vogelpopulatie. Regelmatig ziet men er de blauwe reiger, de broedende fuut en zelfs de zeer discrete, maar prachtige ijsvogel. En soms kan u er ook een grote aalscholver observeren die zijn indrukwekkende vleugels laat drogen.

Er huizen 13 soorten vleermuizen, waarvan enkele zeldzame en bedreigde soorten. Ze vinden er uitstekende jachtterreinen maar ze houden vooral van de rust van de kelders, zolders en gebinten van de historische gebouwen.

De vijf vijvers die overblijven van de oorspronkelijke vijftien, zijn belangrijke broedplaatsen voor verschillende beschermde amfibieensoorten: de bruine kikker, de gewone pad, de Alpenwatersalamander, enz. Ze bieden ook een habitat voor verschillende vissen, waaronder de zeldzame bittervoorn.

NATUUR-BESCHERMING EN OPENBARE RUIMTE MET ELKAAR VERZOENEN

De 26 hectare van het Rood Klooster maken – net zoals het volledige Zoniënwoud – deel uit van het netwerk 'Natura 2000', dat als doelstelling heeft om deze plekken met een hoge ecologische waarde in goede staat te behouden en er de zeldzame soorten zowel op vlak van flora als fauna te beschermen. Om de bijzondere biologische waarde van de site te vrijwaren, werd het natuurreservaat uitgebreid. Om de stroom van wandelaars in goede banen te leiden en tegelijk het risico op schade aan de natuur te beperken, werden diverse ingrepen uitgevoerd: wegen werden hersteld, het landschap opengetrokken, perspectieven opnieuw gecreëerd, omheiningen vervangen door inheemse planten, ... De vijvers van het Rood Klooster zijn een uitverkoren schuilplaats voor een aantal watervogels die hun drijvende nesten vasthech-

ten aan dode takken of bomen die in het water vielen. Een deel daarvan is dan ook beschermd: u mag ze niet aanraken en zeker niet uit het water trekken. Naast deze bijzondere aanbeveling, gelden de klassieke regels voor het Zoniënwoud en meer bepaald die voor de beschermde zones. Wandel alleen op de paden, houd honden aan de leiband, pluk geen bloemen of paddenstoelen en werp geen afval in de natuur. Het zijn eenvoudige maatregelen, maar ze zorgen ervoor dat de vele liefhebbers van dit gebied volop kunnen genieten van de natuurpracht.

Voor alle bijkomende informatie
Jean Massarttuin
Tel. : 02 673 84 06 – Fax : 02 672 02 84

INFO

02 775 75 75
www.leefmilieubrussel.be

